

LANDMIJNEN RUIIMEN

• Centrum
• voor
• Mondiaal
• Onderwijs

Actiefonds
Mijnen Ruimen

VN-Arena

Deze les is er één uit een reeks van zes: 'Landmijnen in Nederland', 'Landmijnen ruimen', 'Ik en mijn kunstbeen', 'De kosten van landmijnen', 'Mijnen en millenniumdoelen' en 'Geld voor clusterbommen'.

De lessen maken deel uit van de leeromgevingen VN-Arena (basisonderwijs) en VN-Arena-VO (onderbouw voortgezet onderwijs). Daar zijn ze multimediaal beschikbaar.

De adressen: <http://www.cmo.nl/vnarena> en <http://www.cmo.nl/vnarena-vo>.

Feiten & Cijfers

De algemene problematiek van landmijnen

- Landmijnen blijven nog lang slachtoffers maken onder de burgerbevolking nadat het oorlogsgeweld is beëindigd.
- In het begin van het gebruik van landmijnen waren vooral militairen het slachtoffer, nu zijn dat voornamelijk burgers.
- Zelfs mijnen uit de Tweede Wereldoorlog doden en verwonden nog steeds burgers.
- Er zijn 82 landen in de wereld, waar landmijnen liggen.
- In 2010 zijn in 60 landen slachtoffers gevallen. Afghanistan voert de lijst aan.
- UNICEF schat dat 30 - 40 % van alle landmijnslachtoffers kinderen zijn onder de 15 jaar.
- Landmijnen maken slachtoffers zowel onder mannen als vrouwen, maar vrouwen worden vaker getroffen. Uit gegevens over kunstledematen blijkt dat 43 % gaat naar vrouwen en 29% naar mannen.
- In 2010 is het aantal slachtoffers voor het eerst in jaren weer gestegen: van 4.010 naar 4.191 slachtoffers. 5 % meer dan het jaar ervoor.
- Landmijnen veroorzaken ook milieuvervuiling, de toegepaste chemicaliën vervuilen drinkwater.
- Gebieden waar landmijnen liggen worden door de burgers gemeden. Daardoor:
 - keren vluchtelingen niet terug naar hun dorpen.
 - worden landbouw- en veeteeltgebieden niet meer gebruikt.
 - De schatting is dat ruim 5 miljoen mensen daarom niet teruggekeerd zijn naar hun dorpen en dat ruim 3 miljoen teruggekeerde mensen risico lopen.

Het betere nieuws

- Internationaal is het mijnen-probleem erkend en ook de enorme humanitaire schade die mijnen veroorzaken.
- In 2004 zijn de volgende landen mijn-vrij verklaard: Costa Rica, El Salvador, Kosovo.
- In 2010 is wereldwijd meer geld besteed aan het opruimen van mijnen: meer dan 470 miljoen euro.
- In 2010 werd meer grond dan in voorgaande jaren schoongemaakt. Ruim 1,2 miljoen explosieven zijn onschadelijk gemaakt.
- In 2011 is Abchazië mijnvrij verklaard.
- In 2011 heeft ook Zuid-Soedan het anti-mijnenverdrag ondertekend. Finland is van plan het te gaan doen.
- Het aantal mijnen in de wereld neemt af. De stand van februari 2004 toont aan dat er tot dan toe 30,5 miljoen mijnen zijn vernietigd. In 55 landen zijn nu de voorraden vernietigd.
- De handel in anti-persoonsmijnen is bijna gestopt en vindt alleen nog illegaal plaats. Steeds meer landen ratificeren het anti-mijnenverdrag van Ottawa uit 1997.

Met dank aan . .

Deze les is mogelijk gemaakt door: NCDO - Monshouwer - VEO - ARMAEX - AVG - Heuvelman Ibis - ECG - Leemans - Bodac

Landmijnen ruimen

Mijnen ruimen is gevaarlijk werk. De mijnenruimers lopen niet alleen het gevaar dat de mijnen ontploffen. Ze riskeren ook vijandige aanvallen, aanslagen, bembommen en ontvoeringen.

Het is voor veel mensen moeilijk voor te stellen dat iemand voor zijn beroep mijnenruimer wordt. Toch zijn er legeronderdelen en gespecialiseerde bedrijven die zich hiermee bezig houden. En mijnenruimen wordt natuurlijk ook gedaan door vrouwen.

We proberen in deze opdracht na te gaan waarom die mensen dit gevaarlijke werk willen doen.

Opdracht:

Werk in groepjes van drie. Maak samen 2 lijstjes.

- Lijst 1 met de redenen om *wel* mijnenruimer te worden
- Lijst 2 met de redenen om *geen* mijnenruimer te worden

Als je zo de voor- en nadelen tegenover elkaar hebt gezet, wat denk je dan zelf? Zou jij het zelf aandurven?

Vind je het belangrijk?

Op de foto zie je mijnenruimers bij een stel onschadelijk gemaakte bommen. Het filmpje staat op de site: <http://www.cmo.nl/vnarena/landmijnen-ruimen>

Doe het zo

- Je gaat in groepjes van drie werken. Verdeel de bronnen over de drie personen.
- Je gaat in die bronnen zoeken naar redenen om wel of niet het beroep van mijnenveger te kiezen.
- De redenen die je vindt schrijf je op. Misschien weet je zelf nog wel redenen die niet in de bronnen staan, ook bij.
- Daarna bespreek je de redenen en ga je samen de 2 lijsten maken.

Lees dit: mijnenveger

Tijdens zijn jeugd in Afghanistan maakte Massoud Hassani vaak kleine miniaturen die hij door de wind liet voortblazen. Soms belandden zijn modelbouwwerkjes in een mijnenveld en kon hij ze niet

terughalen. Nu ontwerpt Massoud zijn door de wind aangedreven creaties speciaal voor de mijnenvelden. Als een grote bol paardenbloemzaadjes rolt zijn Mine Kafon rond, waarbij hij iedere mijn die op zijn pad komt ontsteekt. "Er zijn 30 miljoen landmijnen in Afghanistan en 26 miljoen mensen, dus er zijn meer mijnen dan mensen" zegt Massoud. Op iedere bol komt een GPS-apparaatje dat verbonden is aan een website waarop je kunt zien welke gebieden mijnenvrij zijn gemaakt.

Lees dit: wederopbouw pas na ruimen van mijnen

Elke oorlog levert schade op, veel schade. In een oorlog worden huizen, wegen, bruggen, krachtcentrales, fabrieken, ziekenhuizen, scholen en kantoren vernield. Gebombardeerd, kapotgeschoten, met tanks kapotgereden, noem maar op.

Zodra de oorlog is afgelopen, kan het dagelijks leven weer op gang komen. De schade wordt hersteld. Maar als er landmijnen gelegd zijn in de oorlog heb je wel een probleem. Dan blijft het buitenveilig. En dat heeft gevolgen:

- Daardoor kunnen werklieden niet aan de slag.
- Landmijnen op en langs wegen en spoorlijnen maken het reizen en het vervoeren van goederen gevaarlijk.
- Door landmijnen kun je niet zonder gevaar naar school gaan, naar de dokter, naar een ziekenhuis, naar vriendjes en familie en kun je niet zonder gevaar buiten spelen.
- Mensen kunnen niet naar hun werkplek (fabriek, kantoor, winkel). Daardoor zitten ze zonder werk en geen werk betekent meestal armoede.
- Door landmijnen kunnen plattelandsbewoners hun akkers niet bewerken. Ze kunnen hun vee niet laten grazen. Kanalen en putten die ze voor bevoeding van hun akkers gebruiken kunnen ze niet repareren. Daardoor kunnen ze niet aan de kost komen en wordt er geen voedsel gemaakt.
- Mensen verhuizen naar plekken op het platteland waar géén landmijnen zijn of naar de stad. Daar hopen ze wél aan de kost te komen.

De mensen die in de buurt van mijnevelden wonen, moeten goed worden voorgelicht. Op de website staan twee filmpjes met beelden van voorlichtingscampagnes. Het eerste filmpje is zonder geluid, maar je ziet heel goed hoe het gaat: met verhalen en posters krijgen kinderen en volwassenen uitleg over mijnen.

Het tweede filmpje is Engelstalig. De voorlichters bezoeken een vluchtelingenkamp om de bewoners te waarschuwen. Om er zeker van te zijn dat ze goed worden begrepen, gebruiken ze populaire liedjes om hun boodschap te verpakken. Ze laten afbeeldingen zien van soorten mijnen en demonstreren met appels of andere voorwerpen waar je op moet letten. Als de bewoners van het kamp weten waar de mijnenruimers explosieven kunnen vinden, dan wordt dat direct in kaart gebracht.

Lees dit: het gevaar van mijnen

Voor je mijnen kunt ruimen moet je weten waar ze liggen. En daarom worden er kaarten gemaakt waarop is ingetekend waar de mijnen zijn verstopt.

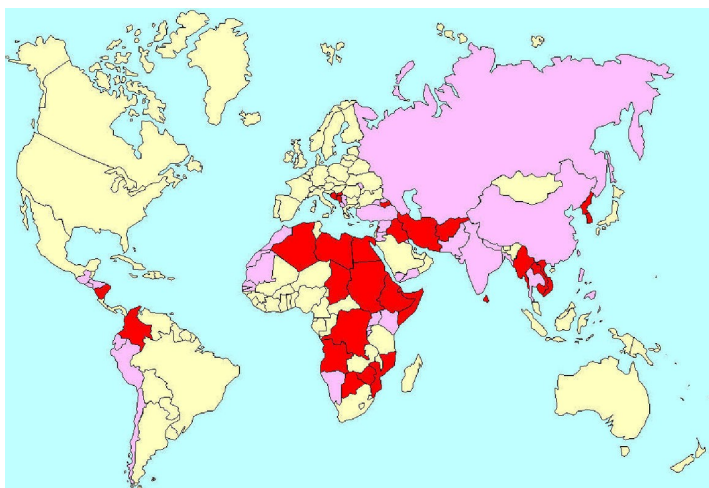
De kaartenmakers beginnen met plekken waar je landmijnen kunt zien liggen, of waar met borden of hekken is aangegeven dat er landmijnen liggen.

Daarna zoeken ze plekken die niet als mijnenveld bekend zijn, maar waar misschien landmijnen liggen. In gebieden waar soldaten hebben gewoond of gevochten onderzoeken ze bruggen, spoorlijnen, wegen, gebouwen en stukken grond. Luchtfoto's zijn daarbij goed te gebruiken.

De kaartenmakers bekijken plekken waar soldaten zich konden verschuilen en gebouwen en installaties die door soldaten zijn gebouwd. Soms vertellen bewoners, oud-soldaten en bevelhebbers hen waar landmijnen liggen.

Ten slotte zoeken mijnenruimers naar plekken waar voertuigen liggen die door landmijnen zijn beschadigd en resten van dieren en mensen die door landmijnen zijn gedood.

Op plekken waar ze landmijnen hebben aangetroffen plaatsen ze borden en hekken. Op de kaart hiernaast hebben we de landen waar de meeste landmijnen liggen met rood aangegeven. Dat zijn er 30. Maar ook in andere landen waar landmijnen liggen (lichtpaars gekleurd) gebeuren er nog regelmatig ongelukken met niet-opgeruimde landmijnen. Soms zijn die mijnen gelegd tijdens oorlogen van tientallen jaren geleden.

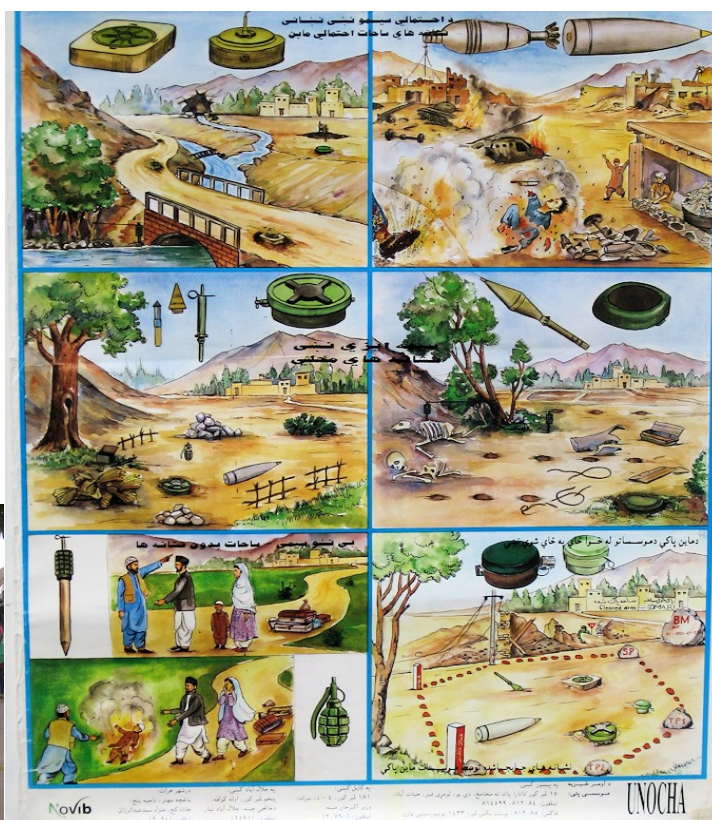

Lees dit: voorlichting

Mijnenruimen is meer dan mijnen opzoeken en tot ontplofing brengen. Het duurt immers een hele tijd voordat alle mijnen zijn verdwenen. En ondertussen moeten de mensen in de buurt wel weten hoe gevaarlijk ze zijn. Dus geven mijnenruimers ook voorlichting. Ze vertellen de mensen, ook de kinderen,

- waar ze op moeten letten,
- hoe ze de landmijnen of andere explosieven kunnen herkennen,
- en wat de gevolgen zijn als je er op gaat staan

Die voorlichting gebeurt op heel verschillende manieren. Hier zie je twee voorbeelden. Op de eerste foto hieronder wordt een poppenkastvoorstelling gegeven. Je kunt wel raden wat de poppen het publiek vertellen. Daarnaast zie je een affiche uit Afghanistan met plaatjes die ook duidelijk genoeg zijn.

Lees dit: mijnenruimers aan het werk

Mijnenruimers dragen schoenen en kleding die bestand zijn tegen ontplofende landmijnen. Bij het zoeken worden vaak metaaldetectors ingezet, apparaten die metalen voorwerpen onder de grond helpen vinden. De meeste landmijnen bevatten metaal. Maar niet elk signaal is raak: met een metaaldetector vind je ook metaalresten als spijkers, kroonkurken, blikjes, enz.

Als de metaaldetector iets vindt, prikt de mijnenruimer met een prikstok in de grond. Als de stok een hard voorwerp raakt, gaan ze na of het een landmijn is. Is dat het geval, dan markeren ze de plek waar de landmijn ligt.

En mijnenruimers gebruiken soms honden die de grond afsnuffelen. Deze honden hebben geleerd geuren van springstoffen te herkennen. Soms vindt een hond een landmijn, dan weer een niet-ontplofte granaat of een ander stuk munitie. Andere mijnenruimers halen de gevonden landmijnen of munitie weg en maken deze onschadelijk. Dat kan door ze te laten ontploffen op een afgelegen plek.

Zo maken mijnenruimers ieder een strook van een meter breed vrij van landmijnen. Maar het kost een mijnenruimer al gauw een dag om een strook van enkele meters lang af te werken. Vergeet niet dat het heel moeilijk is om geconcentreerd te blijven. Na elk half uur moet een mijnenruimer verplicht een pauze nemen.

Op de site staat een filmpje (foto rechts) waarin je een mijnenruimer van MAG aan het werk ziet. Met een prikstok zoekt hij de grond af. Heel voorzichtig. Als hij wat gevonden heeft, wordt hij nog behoedzamer. Een mijn kan immers ontploffen. Je ziet ook dat hij de grond onder de mijn met de prikstok aftast. Stel je voor dat er nog een mijn onder ligt die ontploft als je de bovenste weghaalt. Geen wonder dat de mijnenruimer heel voorzichtig te werk gaat.

Mijnenruimers gebruiken soms rijdende machines om snel gangen in mijnenvelden vrij te maken.

Deze machines verwijderen planten en woelen de bodem om zodat de mijnen vrij komen te liggen. Soldaten kunnen met hun voertuigen via die gangen door de mijnenvelden.

Omdat de machines niet alle landmijnen kunnen opruimen, lopen soldaten nog steeds kans op een ongeluk met een landmijn. Een plek helemaal vrijmaken van mijnen kan nog steeds alleen met prikstok, metaaldetector en hond. Soms worden andere dieren gebruikt, varkens, ratten en zelfs honingbijen en sluipwespen.

Lees dit: mijn leven als mijnenruimster

Drie citaten uit het verhaal van Vera Bohle: 'Mijn leven als mijnenruimster'

- Berthold heeft me de bevestigingen van mijn nieuwe ongevalverzekering gestuurd. Er zijn weinig verzekeringsmaatschappijen waar je als mijnenruimer terecht kunt. En voor het risico laten ze je flink betalen, meer dan duizend mark per maand. Op een lijst lees ik op hoeveel procent van het verzekerde bedrag ik recht heb wanneer ik bijvoorbeeld mijn tenen, voeten, benen, vingers, handen of armen verlies of wanneer ik blind word. Daarover wil ik niet verder nadenken."
- (als mijnenruimster Vera Bohle een eindje gaat hardlopen ziet ze steeds het volgende) "Als de zon ondergaat, gaan de tuiniers en hondenverzorgers voor een hut zitten om thee te drinken. Daarbij doen ze hun prothesen af. Alle mannen die hier werken, zijn vroeger hondenbegeleider geweest en in die functie hebben ze een ongeluk met mijnen gehad. Soms wenken ze me: "kom hier en drink een kopje thee met ons". Maar ik wil rennen - zolang ik nog goede benen heb."
- "Opnieuw vraag ik me af hoe het zover heeft kunnen komen dat uitgerekend ik dit werk doe. Het risico op een ongeluk is uiterst hoog, bovendien zijn de omstandigheden in naoorlogse landen beperkt, dagelijks zie je puinhopen en ellende, en vrouwen hebben weinig te vertellen omdat de macht vaak uit de loop van een geweer komt."

Lees dit: overzicht landmijnen

Een landmijn is een kleine bom die vlak onder de oppervlakte in de grond is geplaatst. Er zijn twee soorten landmijnen: de antipersoonsmijn en de antivoertuig- of antitankmijn.

De antipersoonsmijn is bedoeld om soldaten buiten gevecht te stellen. De antivoertuig- of antitankmijn dient om een tank of een ander legervoertuig op te blazen. De antipersoonsmijn ontploft als er een druk van 5 kg of meer op wordt uitgeoefend. Deze landmijn gaat af als er een kind of een wat groter dier stapt op een drukknop die op de mijn zit of als je tegen een draad loopt die met de mijn verbonden is.

*Rechtsboven zie je een mijn om mensen uit te schakelen.
De mijn in het midden wordt ingegraven om mensen te treffen.
Rechtsonder: een mijn tegen tanks*

De antivoertuigmijn ontploft pas als er een druk van 100 kg of meer op wordt uitgeoefend. Daardoor zijn dit soort mijnen voor mensen die lopen niet gevaarlijk (als je niet meer dan 100 kilo weegt). Ook deze mijnen hebben meestal een drukknop. Sommige antivoertuigmijnen gaan af door trillingen (veroorzaakt door de motor van het voertuig) of als er iets van metaal in de buurt van de mijn komt (via een magneet).

Volgens een rapport van de Verenigde Naties dat onlangs verschenen is liggen er vele miljoenen landmijnen en andere niet-ontploffte explosieven in de wereld. Sommige bronnen spreken zelfs over meer dan honderd miljoen landmijnen wereldwijd! Volgens de Internationale Campagne voor Uitbanning van Landmijnen ICBL zijn er tussen 2004 en 2009 in 58 landen ongelukken gebeurd met landmijnen.

De meeste landmijnen zijn te vinden in voormalige oorlogsgebieden in Azië, Afrika en Midden-Amerika. Maar er zijn ook plekken in Europa waar mijnen te vinden zijn, in Kroatië bijvoorbeeld.

Lees dit: successen van MAG

In Sri Lanka is jarenlang strijd gevoerd tussen het Srilankaanse leger en een afscheidsbeweging, de Tamil Tijgers. De Tamil Tijgers werden na bloedige veldslagen verslagen, maar ondertussen waren 140.000 mensen huis en haard ontvlucht. In hun leefgebieden waren uitgestrekte mijnenvelden aangelegd. Deze velden moesten eerst worden schoongemaakt voordat de vluchtelingen weer naar huis konden.

De Britse mijnenruimorganisatie MAG (Mine Advisory Group) is er, met subsidies van het Actiefonds Mijnen Ruimen, al heel lang aan het werk.

MAG ging het eerst aan de slag in vijf dorpen in het district Mannar in het noorden. De meest besmette gebieden werden het eerst aangepakt. De bewoners werden geïnformeerd en bewustgemaakt van de gevaren en daarna is 2 miljoen m² mijnenvrij gemaakt. De gevluchte bewoners konden weer naar huis om hun leven weer op te pakken.

Wat doen de VN?

14 VN-onderdelen zijn actief bij de bestrijding van landmijnen en niet ontplofte bommen en granaten.

Voor 2011 heeft de VN hier bijna 350 miljoen euro voor nodig. Dat geld wordt besteed aan mijnenruimers en speurdieren, het helpen van de slachtoffers, het geven van voorlichting over het gevaar van landmijnen en het vernietigen van voorraden landmijnen. De Vredestroepen van de VN spelen hierbij een belangrijke rol.

Verder streeft de VN naar een verbod op het gebruik van landmijnen. Al deze activiteiten worden gecoördineerd door de UNMAS (UN Mine Action Service).

Voor alle mensen die hun leven wagen om bommen en mijnen te ontmantelen en voor alle slachtoffers van mijnen hebben de Verenigde Naties 4 april benoemd tot Internationale Landmijnendag (eigenlijk: Internationale Dag Voor Aandacht Voor Mijnen En Hulp Bij Mijnenontmanteling). De datum is gekozen omdat op 4 april 1997 156 lidstaten van de VN het *Verdrag Ter Uitbanning Van Mijnen* tekenden. Met dat verdrag wordt de verspreiding van landmijnen tegengegaan en worden anti-persoonsmijnen verboden.

Handleiding

Laat eerst de leerlingen alle bronnen bekijken. Geef de leerlingen gelegenheid vragen stellen over de bronnen. Vorm daarna groepjes van drie en vertel wat de bedoeling van de opdracht is: op een rij zetten waarom iemand wel of niet mijnenruimer wordt (nadenken over het belang van mijnenruimen en het gevaar dat het beroep met zich brengt).

Mogelijke uitwerking:

wel

- Je vindt het belangrijk werk .
- Je wilt iets voor je land betekenen.
- Je wilt niet dat er nog meer kinderen het slachtoffer worden van mijnen.
- Je wilt dat landbouwgebieden en wegen weer gebruikt kunnen worden.
- Je houdt van spannend en precies werk.

niet

- Je vindt het te gevaarlijk werk.
- Het is werk in een onaangename omgeving.
- Je moet altijd in zo'n onhandig en dik pak werken.
- Je vindt dat degenen die de mijnen leggen ze ook moeten opruimen.

Besprek met de leerlingen of ze nog nagedacht hebben over wat ze er zelf van vinden? Zouden ze het aandurven om mijnenruimer te worden? Of vinden ze dat toch te gevaarlijk? En wat vinden ze ervan dat dieren worden ingezet?

Leerdoelen

- De leerling weet dat er verschillende soorten landmijnen zijn.
- De leerling weet dat mijnenruimen een gevaarlijk beroep is.
- De leerling weet dat er dagelijks ongelukken gebeuren met landmijnen.
- De leerling weet dat op verschillende manieren mijnen onschadelijk gemaakt worden.
- De leerling ziet in dat het belangrijk is dat mijnen zoveel mogelijk en zo snel mogelijk opgeruimd worden.
- De leerling weet welke rol de VN speelt bij het opruimen van landmijnen.

Is het goed?

De leerling krijgt een goede beoordeling als:

- Hij of zij twee overzichtelijke lijsten gemaakt heeft.
- uit de lijsten blijkt dat hij of zij de bronnen goed heeft doorgenomen.
- Hij of zij goed heeft samengewerkt

